MUSEU NACIONAL
D'ART DE CATALUNYA

CAT

NOVES SALES
ART I GUERRA CIVIL
COL·LECCIÓ

ART I GUERRA CIVIL

El Museu Nacional renova el seu discurs expositiu i, en paral·lel, amplia el nombre de sales de la col·lecció dedicades a l'art produït durant el període de la Guerra Civil espanyola (1936-1939).

La pintura, l'escultura, el dibuix i el gravat, juntament amb els nous *media*, com les publicacions il·lustrades, el cartellisme, la fotografia, el fotomuntatge o el cinema, es van posar al servei d'un i altre bàndol.

Durant els anys que dura la guerra, molts artistes van decidir no restar neutrals: l'art esdevé una arma poderosa per remoure consciències i sumar adeptes a una o altra causa política.

Tot i les condicions dramàtiques del context, aquesta mobilització va comportar la culminació d'algunes de les aspiracions de l'art modern i de l'avantguarda. La guerra com a motiu desplega tot un programa iconogràfic on destaquen temàtiques com el front de guerra, els bombardejos aeris o les massacres i evacuacions de la població civil.

[Coberta]
Sala 76
Andrés Fernández Cuervo Sierra. *Bombardeig*. Detall, 1937. Procedent de l'Exposició Internacional de París, 1937. Museu Nacional d'Art de Catalunya

Sala 78
Helios Gómez. *Evacuació*, 1937
Dipòsit de Gabriel Gómez Plana, fill de l'artista, 2003
Museu Nacional d'Art de Catalunya © Associació Cultural Helios Gómez, VEGAP, Barcelona, 2021

PLANTA PRIMERA

SALES 76-80

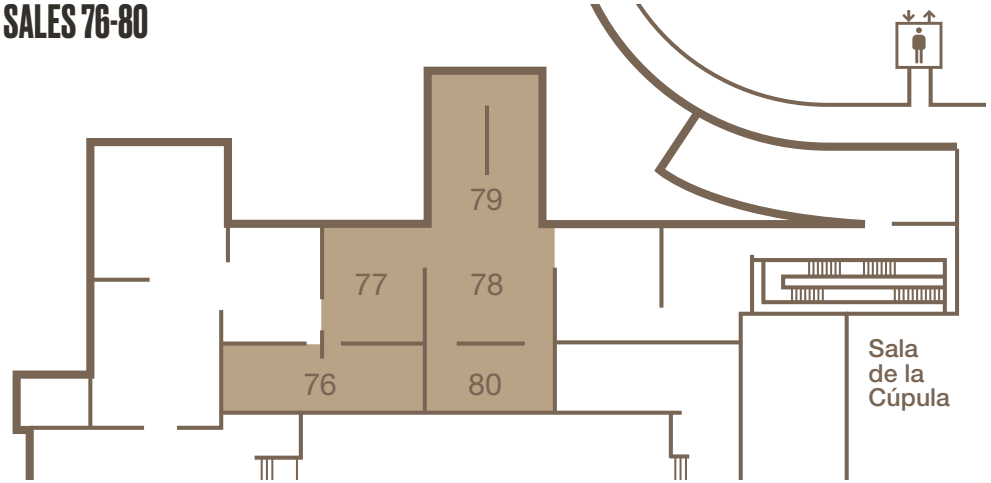

PAVELLÓ DE LA REPÚBLICA
PROPAGANDA
HEROIS I HEROÏNES

VÍCTIMES I BOTXINS
DONES ARTISTES EN TEMPS DE GUERRA
EVACUACIONS

Sala 76
Juana Francisca Rubio. *Heroi*, *c*. 1937
Procedent de l'Exposició Trimestral d'Arts Plàstiques de Barcelona, 1938. Museu Nacional d'Art de Catalunya

PAVELLÓ DE LA REPÚBLICA

El Pavelló de la República espanyola a l'Exposició Internacional de París de 1937 va ser l'altaveu a Europa de la causa republicana. L'objectiu era aconseguir suport internacional en la lluita contra el feixisme.

Dissenyat per Josep Lluís Sert i Luis Lacasa, es va inaugurar el juliol del 1937 i va permetre mostrar al món tot un ampli desplegament cultural que es va produir en defensa del govern legítim. Es tractava de mostrar la situació que patia el país a través d'un art creat en temps real, com a resposta als greus esdeveniments que s'anaven succeint.

Grans obres com el *Guernica* de Pablo Picasso, *La Montserrat* de Juli González, *La font de mercuri* d'Alexander Calder o *El pagès català en rebel·lia* (també conegut com *El segador*) de Joan Miró —desapareguda després de la seva exhibició al Pavelló— es van exposar juntament amb les d'altres artistes igualment compromesos amb la República, però menys coneguts pel gran públic.

Una part important d'aquestes obres que van formar part de l'exposició del Pavelló de la República, actualment a les col·leccions del Museu, les podem admirar en aquestes sales.

FEDERICO GARCÍA LORCA, A PARÍS

Arran del recent afusellament del poeta i dramaturg Federico García Lorca, durant l'Exposició Internacional de París es va retre un homenatge a la seva figura.

Durant aquells dies va ser homenatjat amb recitals de poesia o amb una exposició de llibres seus i fotografies, entre d'altres.

La pintura de Fernando Briones *Al·legoria de l'afusellament de Federico García Lorca* és un homenatge al poeta i una denúncia explícita pel seu assassinat.

Quan es va desmuntar el pavelló de París, l'obra va quedar dipositada al Palau Nacional, seu de l'actual Museu Nacional, juntament amb gran part de les obres exposades al pavelló.

Sala 77
Martí Bas. *Afusellaments a la plaça de toros de Badajoz*, 1937. Adquisició a l'Exposició de Primavera de Barcelona, 1937. Museu Nacional d'Art de Catalunya

Sala 80
Antoni Campañà. *Fuseller* [Vicente Burón], 1936
Dipòsit de la família Campañà Capella, 2020
Museu Nacional d'Art de Catalunya

Sala 79
Francisco Pérez Mateo. *Banyista*, *c.* 1935
Dipòsit de Vicente Pérez Mateo, 1944
Museu Nacional d'Art de Catalunya

Sala 79
Fernando Briones. *Al·legoria de l'afusellament de Federico García Lorca*, 1937
Donació d'Isabel i Fernando Briones Fernández-Pola, fills de l'artista, 1999. Museu Nacional d'Art de Catalunya

DONES ARTISTES EN TEMPS DE GUERRA

A les noves sales de la Guerra Civil les dones tenen un paper destacat.

Hi trobem una representació dels diferents rols que van assumir al llarg d'aquest període: artistes, milicianes, víctimes...

Destaquen dues artistes: Ángela Nebot i Juana Francisca Rubio, que van participar a l'Exposició Trimestral d'Arts Plàstiques de Barcelona el 1938, representades amb dues obres de gran dramatisme.

LINA ÓDENA

Militant comunista i combatent de la República, aquesta miliciana va morir durant la Guerra Civil. Ódena va ser exemple per a moltes dones que van lluitar durant la guerra, tot refusant quedar-se a casa i acceptar el paper tradicional que els atorgava la societat de l'època.

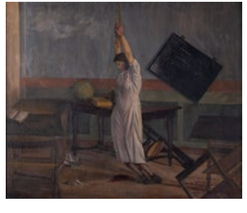

Sala 76
J. Pons. *Lina Ódena*, 1937
Procedent de l'Exposició Internacional de París, 1937
Museu Nacional d'Art de Catalunya

Sala 76
Ángela Nebot. *Santa Cultura, màrtir del feixisme*, 1937
Procedent de l'Exposició Trimestral d'Arts Plàstiques de Barcelona, 1938. Museu Nacional d'Art de Catalunya

PROPAGANDA

Davant la necessitat de donar a conèixer el drama de la guerra al món i de coordinar la difusió interior i exterior de la imatge de la lluita antifeixista, les institucions republicanes van posar en marxa sistemes de propaganda amb artistes compromesos amb el govern legítim.

En menor mesura, el bàndol franquista també va recórrer als cartells com a vehicle de propaganda i contrainformació, establint-se, així, una dialèctica de forces. No va ser una guerra d'armes, sinó una batalla per guanyar consciències entre la població.

Sala 77
Josep Renau. *Hoy mas que nunca, victoria*, 1938
Col·lecció particular en dipòsit al museu, 2014. Museu Nacional d'Art de Catalunya
© Fundació Josep Renau

Sala 77
Pere Català i Pic. *Aixafem el feixisme*, 1936
Adquisició, 2011. Museu Nacional d'Art de Catalunya
© Hereus de Pere Català i Pic, 2021

ACTIVITATS

NIT DEL MUSEU NACIONAL
Dissabte 3 de juliol, portes obertes de les 20 h a les 24 h i comentaris a peu d'obra de les 20 h a les 23 h, a les sales d'*Art i Guerra Civil*.

TEATRE — *Rastres-Argelers*.
Dimecres 7 de juliol, a les 20.30 h, a la Sala Oval. Amb inscripció prèvia al web del Museu.

VISITES COMENTADES
Dissabtes 24 i 31 de juliol, i tots els dissabtes fins al 23 d'octubre a les 11 h (castellà) i a les 12.30 h (català). A l'agost, només per a grups sota demanda.

VISITES COMENTADES — En línia
Espais i relats de la Guerra Civil
Recorregut pels museus i centres d'interpretació que expliquen la Guerra Civil arreu del territori.
Dimecres 15 i 22 de setembre, a les 18 h.
Informació i inscripcions al web del Museu.

EDUQUEM PER LA PAU.
ACTIVITATS PER A LES ESCOLES
Visita dinamitzada *Art i Compromís*.
Espai de reflexió sobre la guerra i el conflicte per a Educació Secundària, Batxillerat i Escoles d'adults.

PODCAST — Presencial i en línia
Sonoritats subversives: veus, guerrilles i refugis LGTBI.
Amb inscripció prèvia al web del Museu.

Volum I. Guerrilles
Dimarts 28 de setembre, a les 18.30 h, al Centre LGTBI de Barcelona i en línia.
Es posaran en relació iconografies del Museu centrades en la lluita de les guerrilles republicanes amb l'acció *queer*.

Volum II. Refugis
Dijous 7 d'octubre, a les 18.30 h, al Centre LGTBI de Barcelona i en línia.
Es reprendran els imaginaris de l'evacuació i del refugi per tal de rastrejar la noció d'exili LGTBI, des de la Guerra Civil fins a l'actualitat.

CINEMA
***Josep*, Aurélien Froment "Aurel"**, 2020, en el marc de "7è Art. Cinema al Museu".
Dijous 21 d'octubre, a les 19 h, a la Sala Oval.
Amb inscripció prèvia al web del Museu.

D.L. B 11894-2021. Paper ecològic i reciclat. Tractament FSC

Fes-te Amic del Museu!
www.amicsdelmnac.org

Ara més que mai, connecta't amb la cultura! blog.museunacional.cat

I no et perdis els vídeos al canal de YouTube del Museu Nacional

MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA
Parc de Montjuïc
Barcelona
www.museunacional.cat

#ArtConflicteMemòria

Descarrega't el programa complet d'exposicions i activitats *Guerra Civil. Art, conflicte i memòria*.

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

GOBIERNO DE ESPAÑA
MINISTERIO DE CULTURA Y DEPORTE

Ajuntament de Barcelona